

Динамика уровня "тенизации" экономики в Украине и странах ОЭСР [2]

Страны	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Украина	20,1	19,4	19,9	19,7	19,3	18,5
Страны ОЭСР	29	35	40	38	34	34

Для уменьшения теневой экономики в Украине необходимо в первую очередь создать благоприятный инвестиционный и предпринимательский климат, а также усилить борьбу с коррупцией.

К направлениям снижения уровня тенизации экономики Украины необходимо отнести:

искоренение заинтересованности отдельных представителей государственного аппарата в существовании теневой экономики и в получении теневых доходов;

снижение налогового пресса;

обеспечение стабильности и сбалансированности законодательства;

остановка интеграции организованной преступности с субъектами экономической деятельности;

обеспечение защиты граждан и предприятий от посягательств преступных формирований и установления контроля криминальных структур за их деятельностью, а также правовой защиты субъектов экономической деятельности от злоупотреблений, притеснений, противодействия и вымогательств со стороны представителей различных структур уровней госаппарата;

повышение уровня оплаты труда всех категорий госслужащих и работников бюджетной сферы;

повышение морально-этических норм граждан и др.

Борьба с теневой экономикой сложна тем, что теневая экономика выполняет и положительную роль: создает рабочие места, которых недостаточно в условиях официальной экономики; является средством выживания и улучшения условий жизни многих граждан.

Теневая экономика – противоречивое явление, чем и объясняется существование большого количества разнообразных взглядов на возможное решение этой проблемы.

Подводя итоги, следует подчеркнуть, что на сегодняшний день теневая экономика достигла критической отметки. Это означает, что от налогов уклоняется почти половина предприятий. Для борьбы с этим явлением государству необходимо, в первую очередь, посмотреть на истоки, а именно на причины возникновения и роста теневой экономики, а не снижать ее рост новым Налоговым кодексом.

Научн. рук. Бережная Н. И.

Литература: 1. Киселева В. С. Мир современной науки / В. С. Киселева // Статистическая динамика теневой экономики. – 2012. – № 5. – С. 36–41. 2. Электронный архив журнала "Корреспондент" [Электронный ресурс] // Анализ проблемы теневой Украины. – 2012. – № 4. – С. 15. – Режим доступа : <http://korrespondent.net/business/markets/1031220>. 3. Чернов С. А. Проблемы современной экономики / С. А. Чернов // Элементы теневой экономики. – 2012. – № 2. – С. 38–47. 4. Пескова Д. Р. Евразийский международный научно-аналитический журнал / Д. Р. Пескова // Проблемы современной экономики. – 2010. – № 2 (34). – С. 14–19. 5. Воробьев Е. Теневая экономика в условиях системного кризиса / Е. Воробьев // Экономика Украины. – 2008. – № 8. – С. 7–14.

УДК 334.722(477)

Фещенко С. С.

Студент 1 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Анотація. Проаналізовано розвиток підприємництва в Україні за останнє десятиліття і стан підприємництва в Україні. Визначено фактори, які негативно впливають на його розвиток, та запропоновано шляхи подолання цих факторів.

Аннотация. Проанализировано развитие предпринимательства в Украине за последнее десятилетие и состояние предпринимательства в Украине. Определены факторы, которые негативно влияют на его развитие, и предложены пути преодоления этих факторов.

Annotation. The development of entrepreneurship in Ukraine over the past decade and the state of entrepreneurship in Ukraine are analysed. The factors negatively affecting its development, and the ways to overcome these factors are determined.

Ключові слова: підприємництво, малий і середній бізнес, проблеми підприємництва.

Різні аспекти розвитку підприємництва в Україні досліджувалися та представлені у працях як закордонних, так і вітчизняних науковців, а саме: В. Виговської, З. Варналія, Г. П'яницької, М. Харченко, Л. Лебедевої, Ю. Долгорукова та ін.

Мета статті – проаналізувати розвиток підприємництва в Україні за останнє десятиліття, визначити його недоліки та знайти шляхи вирішення цих недоліків.

Разом із тим чимало питань стосовно підприємництва в Україні на сьогодні залишаються ще недостатньо вивченими, що обумовлює необхідність подальшого розгляду цієї теми.

Підприємництво – це безпосередня самостійна, систематична, на власний ризик діяльність із виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності в порядку, який встановлений законодавством [1].

Підприємництво робить ринкову економіку більш гнучкою, мобілізує фінансові та виробничі ресурси населення, воно є серйозним фактором структурної перебудови і забезпечення проривів науково-технічного прогресу, а також вирішує проблему зайнятості та інші соціальні проблеми ринкового господарства.

В умовах ринкової трансформації економіки України розвиток підприємництва має стати одним із найважливіших чинників соціально-економічного зростання. Однак стан справ в економіці України залишається вкрай складним. Українська економіка змушена долати наслідки планово-розподільної системи господарювання, її структурні деформації, витратний механізм ціноутворення та неконкурентоспроможність.

У розвинутих країнах з боку урядових органів першочергова увага приділяється малому підприємству. Через малі підприємства тут набагато легше впроваджувати нові технології у виробничо-промисловому комплексі, сільському господарстві, переробній промисловості та ін.

Малий і середній бізнес – це створення нових робочих місць, а також альтернатива найманій праці. Розвиток малого й середнього бізнесу є дуже важливим з погляду диверсифікованості структури економіки й формування середнього класу суспільства. На жаль, саме маленька частка сегмента малого і середнього бізнесу у ВВП (в Україні становить 11,4 %) свідчить про те, що держава не надає достатнього рівня підтримки підприємцям, а отже, не сприяє формуванню й зміцненню середнього класу.

Кількість суб'єктів малого та середнього підприємництва на 1 000 населення та кількість зайнятих на одному підприємстві в розвинених країнах ЄС порівняно з Україною у 2010 році наведено в таблиці.

Таблиця

Кількість суб'єктів малого та середнього підприємництва у розвинених країнах ЄС [2]

Показники	Населення	Кількість підприємств малого та середнього бізнесу на 1 000 одиниць населення			Кількість зайнятих на одному підприємстві осіб					
		3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	2	Усього	Мікро	СМП та ССП	Усього	Мікро	Малі	Середні	СМП та ССП	Великі
Бельгія	10,5	39	36	3	6	2	20	97	4	1 016
Велика Британія	61,0	25	22	3	12	3	18	100	6	1337
Іспанія	41,0	67	62	5	5	2	20	94	4	942
Італія	60,1	66	63	3	4	2	18	95	3	961
Німеччина	82,2	20	16	4	12	3	19	100	8	1 013
Португалія	10,7	81	77	5	4	2	19	95	3	746
Франція	64,5	36	33	3	6	2	20	101	4	1 113
Болгарія	7,7	34	31	3	8	2	20	108	6	727

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Естонія	1,3	32	26	6	10	3	20	113	8	593
Литва	3,5	35	31	4	8	2	20	97	6	723
Словакія	5,5	8	6	2	22	4	18	101	12	854
Словенія	2,0	47	44	3	6	2	19	104	4	725
Угорщина	10,0	56	53	3	4	2	19	103	3	873
Чехія	10,4	90	86	4	4	1	20	101	3	804
Норвегія	4,8	56	51	5	5	2	19	97	4	793
Україна	46,1	56	48	8	5	2	6	106	3	1 083

З даних, наведених у таблиці, можна побачити, що в країнах із розвинутою ринковою економікою створення оптимальної структури підприємств досягається пошуком раціонального поєднання підприємств різних розмірів. У цьому контексті комбінації великих, середніх підприємств у країні в кожній галузі укладаються залежно від національних особливостей, функцій у галузевому виробництві, специфіки технологій і ринкового попиту.

Хоча дані наведені за 2010 рік, ці пропорції зберігаються у європейських країнах багато років, рідко відхиляючись лише на одиницю в бік або збільшення, або зменшення цього показника. Тобто ці кількісні пропорції щодо кількості МСП на 1 000 населення є достатньо стійкими.

Насамперед, самостійне господарювання суб'єктів підприємницької діяльності активно впливає на формування конкурентного середовища. Адже кожен підприємець намагається зайняти свою нішу на ринку товарів чи послуг, прагне випустити потрібну і якісну продукцію, намагаючись тим самим привернути до себе споживача. Усе це перетворює мале підприємництво на своєрідний соціальний двигун економічного розвитку, надає ринковій економіці необхідної гнучкості і спонукає до зростання.

Значною мірою роль малого підприємництва полягає у вирішенні питання зайнятості, що виявляється, насамперед, у здатності малого та середнього бізнесу створювати нові робочі місця і поглинати надлишкову робочу силу. Особливо це стосується нинішнього стану справ як в Україні в цілому, так і в нашому регіоні зокрема. Адже в той час, коли відбувається процес скорочення робочих місць на великих підприємствах, малі фірми не тільки зберігають, але й створюють нові робочі місця.

До малого й середнього бізнесу можна зарахувати більше 90 % підприємств, зареєстрованих в Україні, але реальний внесок цих підприємств у ВВП близько 11 % [3]. У Європі цей показник вищий у кілька разів: у Польщі ця категорія підприємців дає до 50 % ВВП, у Данії, наприклад, суб'єкти малого бізнесу щорічно створюють 80 % національного продукту, в Італії – 60 %, а середній внесок таких підприємств у ВВП по всій Західній Європі – 63 – 67 % [4].

Аналіз стану та проблем розвитку малого бізнесу в Україні свідчить про те, що подальший розвиток ситуації без активного та позитивного втручання держави може призвести до згорання даного сектору економіки з відповідним загостренням економічних проблем та посиленням соціальної напруги. Тому виникає необхідність у дієвій державній політиці підтримки малого бізнесу.

Завдяки прийнятим нормативним актам, державній підтримці розвитку підприємницької діяльності в Україні станом на початок 2005 р. діяло 248 тис. малих підприємств. У них було зайнято 4 305 тис. осіб. Кабінет Міністрів України підрахував, що кількість малих підприємств за підсумками 2011 року склала 348,3 тис. одиниць, в 2012 році – 355,9 тис. підприємств, а у 2013 кількість зросте ще на 5 – 6 тис. [5]. Проте, як свідчить аналіз господарської практики, рівень розвитку підприємництва, особливо малого бізнесу, та його державна підтримка є ще недостатніми для подальшого розвитку вітчизняної економіки і не відповідають її можливостям.

Головними причинами гальмування розвитку малого підприємництва в Україні є: відсутність дієвого механізму реалізації державної політики щодо підтримки малого підприємництва; неймовірно важкий тягар оподаткування; низькі темпи та перекося в процесі реформування власності; відсутність належного нормативно правового забезпечення розвитку малого бізнесу; обмеженість або повна відсутність матеріальних фінансових ресурсів; недосконалість системи обліку та статистичної звітності малого підприємництва, обмеженість інформаційного та консультативного забезпечення.

Лівова частка українських малих та середніх підприємств працюють або у сфері торгівлі, або у сфері надання послуг. Діяльність, яка пов'язана з розвитком інновацій, менш популярна серед підприємців. Труднощі виникають через наявну в країні систему стандартизації, яка потребує додаткових коштів на складання технічних характеристик продукту, що стане базою для створення новачків.

Треба звільнити малі підприємства від податків на інвестиції, ввезені технології, потрібні податкові пільги на період становлення малого підприємства. Цілком очевидна необхідність у диференційованому податковому підході до підприємств різного профілю діяльності. Представники малого та середнього бізнесу у своїй діяльності випробовують практично ті ж ризики, що й будь-яке велике підприємство, при цьому його захищеність від таких ризиків фактично набагато менша.

Отже, проведений аналіз стану малого бізнесу в Україні дозволив зробити висновок, що сьогодні вкрай необхідно зосередитися на проблемі формування та вдосконалення правової бази розвитку підприємництва. Розв'язання наявних проблем його розвитку в Україні, створення належного середовища потребують докорінної переорієнтації державної політики розвитку підприємництва. Завдання полягає в тому, щоб суттєво розширити його роль і місце в економічному житті суспільства, тому формування та вдосконалення нормативно правової бази було і залишається провідним напрямом сприяння розвитку підприємництва в Україні.

Наук. керівн. Бережна Н. І.

Література: 1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/69812>. 2. Діяльність малих підприємств у 2010 році. – К. : Держкомстат України. – 2011. – 182 с. 3. Официальный сайт АКИБ УкрСиббанк. – Режим доступа : www.ukrsibbank.com. 4. Держкомстат України. – Режим доступу : <http://www.kmi.gov.ua>. 5. Бех Н. Особливості розвитку та функціонування малого і середнього бізнесу в Україні / Н. Бех // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1 (26). – С. 16–18. 6. Виговська В. В. Малий бізнес України : сучасний стан і тенденції розвитку [Текст] / В. В. Виговська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1 (91). – С. 59–63.

Крюкова К. А.

УДК 336.761(477)

Студент 1 курсу
факультета международных экономических отношений ХНЭУ им. С. Кузнеця

СОСТОЯНИЕ ФОНДОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ. ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Аннотация. Рассмотрена одна из самых актуальных тем – проблемы развития и становления фондового рынка Украины как неотъемлемой части финансовой системы страны, а также пути их решения.

Анотація. Розглянуто одну з найактуальніших тем – проблеми розвитку і становлення фондового ринку України як невід'ємної частини фінансової системи країни, а також шляхи їх вирішення.

Annotation. One of the most topical issues, namely the problems of development and establishment of the stock market of Ukraine is considered as an integral part of the financial system of the country and the ways of their solutions are studied.

Ключевые слова: рынок ценных бумаг, фондовая биржа, инвестиции, развитие фондового рынка.

Актуальность темы исследования обуславливается тем, что фондовый рынок Украины остается одним из самых слабых элементов финансовой системы, что тормозит развитие страны в целом. Многие ученые рассматривали вопросы развития фондового рынка как неотъемлемой части экономики, среди них: Р. Коуз, Д. Норт, Ф. Хайек, Э. Гери, В. Росси, С. Шривастана и другие.

Целью данной работы является рассмотрение состояния фондового рынка Украины как неотъемлемой части финансовой системы, проблем его развития и путей решения этих проблем.

Как известно, рынок ценных бумаг – это зеркальное отображение тех процессов, которые происходят в политической и экономической жизни страны. Именно поэтому необходимо приложить усилия и создать все необходимые условия для нормального функционирования фондового рынка Украины. Различные этапы переходного процесса требуют решений определенных задач, характерных для данного этапа. Главная сложность заключается в том, что сам фондовый рынок находится на этапе развития и становления. После провозглашения независимости в Украине начался процесс приватизации, который должен был привести к организованной торговле ценными бумагами за счет передачи населению акций бывших госпредприятий. Но этого так и не произошло. На сегодняшний день фондовый рынок Украины находится на этапе развития. С 2005 по 2007 гг. – Украинский фондовый рынок демонстрировал стабильность, далее период падения во

© Крюкова К. А., 2014